

REFERENCES

- Anusits Rajatasilpin and Banchong Suebsamam. 1973. Lood Habits and Urbanization. Journal Medical Associaton of Thailand 56,4: 220 – 227.
- Areekul S. Devakul K. Boonyanant C. Cantachum Y& Viravan C. 1971. Studies on Vitamin B12 and folic acid absorpion in patients with opisthorhis infection. Journal of The Medical Associatoin of Thailand 54: 483 – 489.
- Attwood HD and Chou ST.1978. The longevity of Clonorchis sinensis. Pathology 10: 153-156.
- Beaver PC, Jung RC and Cupp EW.1984. Clinical Parasitology. 9th ed. Philadelphia: Lea & Febiger; pp 406-481.
- Bennis. W.G. 1961. A Typolpgy of Change Proccss. The Planning of change. New York Holt. Rinegart and Winton.
- Brandt.R.A.M. 1974.The Non-Marine Aquatic Mollusca of Thailand Arch. Molluskenk Chalern Prommas. 1927. Report of case of Opishorchis fellneus in Siam. Annals of Tropical Medicine and Parasitology 21: 9 –10.
- Brockelman WY, Upatham ES, Viyanant V, Ardsungnoen S and Chantanawat R. 1986. Field studies on the transmission of the human liver fluke, Opisthorchis viverrini in Northeast Thailand: population changes of the snail intermediate host. International Journal for Parasitology 16: 545-552.
- Chalern Prommas. 1927. Report of case of Opisthorchis felineus in Siam. Annals of Tropical Medicine and Parasitology 21: 9 -10.
- Chamlong Hammasuts.1969. Opisthorchiasis in Thailand : A review Proxessing of the 4th Southeast Asian Seminar on Parasitology and Tropical Medicine. Schistosomiasis and other snail transmitted Hekminthiasis, Manila.

- Chamlong Harinasuta. 1969. Opisthorchiasis in Thailand : A review Processing of the 4 Southeast Asian Seminar on Parasitology and Tropical Medicine. Schistosomiasis and other snail transmitted Helminthiasis. Manila.
- Chanawong A and Waikagul J. 1991. Laboratory studies on host-parasite relationship of Bithynia snails and the liver fluke, Opisthorchis viverrini. Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health 22 :235-239.
- Elkins DB, Mairiang E, Sithithaworn P, Mairiang P, Chaiyakum J, Chamadol N, Loapaiboon V and Haswell-Elkins MR. 1996. Cross-sectional patterns of hepatobiliary abnormalities and possible precursor conditions of cholangiocarcinoma associated with Opisthorchis viverrini infection in humans. American Journal of Tropical Medicine and Hygiene 55 :295-301.
- Giboda M, Ditrich O, Scholz T, Veingsay T and Bouaphanh S. 1991. Human opisthorchis and Haplorchis infections in Laos. Transaction of the Royal Society of Tropical Medicine and Hygiene 85: 538-540.
- Harinasuta C, Vajarasthira S and Jetanasen S. 1961. Metacercaria of Opisthorchis viverrini in fishes of the northeast Thailand. Journal of Medical Association of Thailand 44: 612-628.
- Haswell-Elkins MR, Sithithaworn P and Elkins D. 1992. Opisthorchis viverrini and cholangiocarcinoma in Northeast Thailand. Parasitology Today 8: 86-89.
- Hering-Hagenbeck S and Schuster R. 1996. A focus of opisthorchiidosis in Germany. Applied Parasitology 37: 260-265.
- Hinz E, Saowakontha S and Pipitgool V. 1994. Opisthorchis control in Northeast Thailand; proposal for a new approach. Applied Parasitology 35 :118-124.
- Jongsuksantigul P, Chaychumsri W, Techamontrikul P, Cheeradit P and Suratawanich P. 1992. Studies on prevalence and intensity of intestinal helminthiasis and opisthorchiasis in Thailand. Journal of Tropical Medicine and Parasitology 2: 80-95. (in Thai)

- Kaewkes S, Elkins DB, Sithithaworn P and Haswell-Elkins MR.1991. Comparative studies on the morphology of the eggs of Opisthorchis viverrini and lecithodendriid trematodes. Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health 22: 623-630.
- Khamboonruang C, Keawivichit R, Wongworapat K, Suwanrangsri S, Hongpromyart M, Sukhawat K, Tonguthai K and Lima dos Santos CA.1995. Application of hazard analysis and critical control point (HACCP) as a possible control measure for Opisthorchis viverrini infection in cultured carp (Puntius gonotius goniotus). Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health 28 (suppl, 1): 65-72.
- Komalamisra C and Setassuban P. 1989. Heterophyid flukes and Opisthorchis viverrini intensity and rates of infection in cyprinoid fish from endemic focus in northeast Thailand.. Journal of Parasitology and Tropical Medicine Association of Thailand 12 : 22-28.
- Oliver Gordon Young. 1991. The Hill tribes of northern Thailand:11-18.
- Radomyos B, Wongsaroj T, Wilairatana P, Radomyos P, Praevanich R, Meesomboon V. 1998. Opisthorchiasis and intestinal fluke infections in northern Thailand. Southeast Asian.Journal of Tropical Medicine and Public Health 29 : 123-127.
- Rim HJ.1986. The current pathobiology and chemotherapy of clonorchiasis. Korean Journal of Parasitology 24:(supplement) 1-141.
- Sithithaworn P, Haswell-Elkins MR, Mairiang P, Satarug S, Mairiang E, Vatanasapt V and Elkins DB.1994. Parasite-associated morbidity : liver fluke infection and bile duct cancer in northeast Thailand. International Journal for Parasitology 24 :833-843.
- Sithithaworn P, Pipitgool V, Srisawangwong T, Elkins DB and Haswell-Elkins MR. 1997. Seasonal variation of Opisthorchis viverrini infection in cyprinoid fish in northeast Thailand. Bulletin of the World Health Organization 75:125-131.

- Sithithaworn P, Tesana S, Pipitgoon V, Kaewkes S, Pairojkul C. 1991. Relationship between faecal egg count and worm burden of Opisthorchis viverrini in human autopsy cases. Parasitology 102: 277-281.
- Son TQ, Hoi VS, Dan TD, Nga C, Toan TQ, Chau LV, DE NV, Son DT, Luong PD, Ngoc TQ and Lima dos Santos.1997. Application of hazard analysis critical control point IHACCP) as a possible measure against Clonorchis sinensis in silver carp, Hypophthalmichthys molitrix. Paper presented as the FAO/NACA/WHO study group on Food Safety Aspects of Products of Aquaculture, Bangkok, Thailand, July.
- Sommani S, Vivatanasesth P, Impand P, Phatihatakorn W, Sitabutra P, Schelp FP. 1984. Infection and re-infection rates of opisthorchiasis in the water resource development area of Nam Pong project Khon Kaen Province, Northeast Thailand. Annals of Tropical Medicine and Parasitology 78: 649-656.
- Suksiri Vichaisri. Et al. 1982. Opisthorchis Viverrini : Intensity and Rates of infection in cyprinoid fish from an endemic focus in Northeast Thailand. The Southeast Asian Journal Tropical Medicine and Public Health 13: 138 – 141.
- Supranee Changbumrung. Rungsunn Tungtrongchitr. Kanana Hongtong. Venus Supawan. Karunee Kwanbunjai. Benjaluck Prayurshong. Pongsan Sitabutra. Udom Srnthip. Acharh Theerachai. Niyomsri Vudhivai. Panata Migasena & Santasiri Sommani. 1989. Food Patterns and Habits of People in an Endemic Area for Liver Fluke Infection. Journal Nutrition Association of Thailand 23: 133–146.
- Suvajra Vijrasthira. 1977. Opisthorchis Viverrini : Parasitology and Epidemiology. Seminar on Trematode Infection in Man in Thailand. Tropical Medicine. Mahidol University. Bangkok. Thailand.
- Thamavit W. Bhamarapravati N. Sahaphong S. Vajrasthira S. S Angsubhakorn S. 1978. Effects of Dimethyl nitrosamine on induction of Cholangio carcinoma in

Opisthorchis viverrini infected Syrian Golden Hamsters. Southeast Asian J Trop Med Pub Hlth 9: 284.

Upatham ES, Viyanant V, Kurathong S, Brockelman WY, Menaruchi A, Saowakontha S, Intarakhao C, Vajrasthira S and Warren KS. 1982. Morbidity in relation to intensity of infection in opisthorchiasis viverrini: study of a community in Khon Kaen, Thailand. American Journal of Tropical Medicine and Hygiene 31: 1156-1163.

Upatham ES, Viyanant V, Brockelman WY, Kurathong S, Lee P and Kraengraeng R. 1988. Rate of re-infection by Opisthorchis viverrini in an endemic Northeast Thai community after chemotherapy. International Journal for Parasitology 18:643-649

Vatanasapt W, Martin N, Sriplung H, Chindavijak K, Sontipong S, Sriamporn S, Parkin DM and Ferley J. et al., 1993. Cancer in Thailand 1988-1991. IARC Technical report no 16: 164.

Vichasri S, Viyanant V and Upatham ES. 1982. Opisthorchis viverrini: intensity and rates of infection in cyprinoid fish from an endemic focus in Northeast Thailand. Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health 13:138-141.

Viyanant. V. 1981. Opisthorchis in Thailand : A Review Journal of Parasitology and Tropical Medicine Association of Thailand 4: 87-106.

APPENDICES

Appendix A : Interview Form (English)

Date of interview .....

Name of interviewee .....

Address .....

Name of interviewer .....

Position .....

Name of verifier .....

Date of verification .....

Section 1 Demography

1. At present, you are ..... years old
2. Sex   Male   Female
3. Marital status
 Single   Married   Widow   Divorced   Separated
4. Status in family
 Leader   Wife   Child   Inhabitant
5. Education level
 Non-educated   Primary   Secondary   Higher
6. Major occupation
 Student   Laborer   Farming   Other.....

Section 2 Knowledge about liver fluke

1. What causes liver fluke?
  - a. fungus   b. virus   c. fluked. bacteria
2. What food containing liver fluke?
  - a. fresh vegetable
  - b. raw or rare beef
  - c. raw or rare pork
  - d. raw freshwater fish

3. Where in the body the mature liver fluke live?
  - a. stomach
  - b. bile duct
  - c. lungs
  - d. intestine
4. From what examination can we detect liver fluke spore?
  - a. stool
  - b. blood
  - c. lymph
  - d. urine
5. To control and prevent the transmission of liver fluke to others is to.....
  - a. always use latrine
  - b. avoid blood donation
  - c. never share table with others
  - d. never urinate here and there
6. What are initial signs of liver fluke?
  - a. fever, cough, mucus
  - b. anal itch, diarrhea
  - c. maldigestion, rib pain
  - d. rheumatic pain, bone and muscle ache
7. What are severe signs of liver fluke infestation?
  - a. fever, bloody cough, gasp
  - b. jaundice, swollen liver, waste syndrome, anxia
  - c. skin irritation, hand and feet wound
  - d. severe headache, sleepless
8. How can we eliminate liver fluke in freshwater, scaled fish?
  - a. chop the fish and mix it with dried or fresh chili
  - b. freeze the fish in ice or freezer for a day
  - c. soak the fish with fresh lemon juice or tamarind squeeze
  - d. cook the fish with heat e.g. grill, boil, steam, etc.
9. How long do liver flukes live in our body?
  - a. 10 – 15 days
  - b. 15 – 30 days
  - c. 1 – 12 months
  - d. 10 – 15 years

10. How do we protect ourselves from liver fluke?

- a. vaccination
- b. avoid raw or half-cooked freshwater fish
- c. avoid fresh vegetable
- d. avoid raw or half-cooked pork / beef

11. How to detect and control liver fluke in our-self ?

- a. blood test for its spore once and take drug if found
- b. blood test for its spore once a year, for a few years in a row, and take drug if found
- c. stool exam for its spore once and take drug if found
- d. stool exam for its spore once a year, for a few years in a row, and take drug if found

Section 3 Attitude and belief on liver fluke

Statement	Agree	Disagree	Uncertain
1. Laab and Koy from raw fish are tastier than those from cooked fish			
2. True man must eat raw fish Laab			
3. Eating raw or half-cooked fresh-water fish with drinking alcohol can eliminate the liver fluke			
4. Adding fresh lemon juice into raw fish Laab or Koy can eliminate the liver fluke			
5. Adding ants into raw fish dish can eliminate the liver fluke			
6. Fermented fish needs no cooking before serve			
7. Raw fish dish serving to guest is very honorable			
8. Making fish cooked is a waste of time			
9. Liver fluke is curable so not necessary to stop eating raw fish			
10. Raw or half –cooked fish consumption poses higher risk of liver fluke than cooked fish			
11. Healthy person can get liver fluke if he eats raw or half-cooked fish			
12. Those who like eating raw fish should have stool examination for liver fluke			
13. Big or small fresh-water fish same posed high risk of liver fluke			
14. Liver fluke is terrifying			
15. The use of proper toilet can control liver fluke distribution			
16. Liver fluke can be fatal			
17. The existence of liver fluke poses high risk of liver cancer			
18. Cured patient could relapse if continue eating raw or half-cooked fish			

Section 4 Practice of prevention and control

1. Have you ever eaten the following foods cooked from the freshwater, scaled fishes?

Foods	Yes	Never
1.1 Raw fish Laab		
1.2 Fresh fermented fish (Pla Ra Dib)		
1.3 Raw fish Koy		
1.4 Rare grilled fish		
1.5 Fresh fermented fish (Pla Som Dib)		
1.6 Fresh fermented fish (Pla Jom Dib)		

2. As a conclusion...

- You have eaten raw or half-cooked freshwater fish (at least 1 type)
- You have never eaten them (skip to no. 5)

3. Frequency of eating raw or half-cooked freshwater fish

- 4 times or more per month
- 2 – 3 times per month
- Once a month
- Not over 10 times per year

4. From what source comes the fish you ate?

- From market or fish seller
- From waterway or pond nearby the house
- Others

Liver fluke detection practice

5. Have you ever had stool exam for fluke spore?

- Yes
- No

6. Where did you have it examined?

- Sampled by village health volunteer
- At health center
- At hospital

7. What was the result of the exam?

- Positive
- Negative

Control practice

8. When found positive, did you have treatment?

- Yes
- No

9. After the treatment, did you have follow up examination?

- Yes
- No (skip to no. 11)

10. What was the result?

- Positive
- Negative

11. After cured from liver fluke, did you resume to eat raw or half-cooked fish?

- Yes, resume eating it
- Never again

Toilet use practice

12. Do you have sanitary toilet at home?

- Yes (go to no. 13)
- No (go to no. 14)

13. Frequency of toilet use

- Always
- Sometimes, if not toilet, it is...
  - in woods, bush, or shrub
  - near riverbank, waterway, pond around the house
- Never use, because.....

14. If not, what do you do?

- a pit
- in woods, bush, or shrub
- near riverbank, waterway, pond around the house

Information on liver fluke from media

15. Have you ever received or been advised from these media?

Type		Yes	No
15.1	Health staff		
15.2	Public poster		
15.3	Radio or television		
15.4	Village health volunteer		
15.5	Village announcement		
15.6	Others (specify)		

16. As a conclusion,

- You received information on liver fluke from media (at least from 1 media)
- Never received information on liver fluke from media

Appendix B : Interview Form (Thai)

แบบสัมภาษณ์

.....
 .....

วันที่สัมภาษณ์.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....บ้านเลขที่.....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....ตำแหน่ง.....

ชื่อผู้ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์.....นามสกุล.....

วันที่ตรวจแบบสัมภาษณ์.....

หมวดที่ 1 ข้อมูลทางสังคมประชากร

1. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี (คิดอายุเต็มเป็นปี)

2. เพศ ชาย

หญิง

3. สถานภาพสมรส

โสด

สมรส

ม่าย

หย่า

แยก

4. สถานภาพในครอบครัว

หัวหน้าครอบครัว

ภรรยา

บุตร

ผู้อาศัย

5. ระดับการศึกษา

- ไม่ได้รับการศึกษา
- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษา
- สูงกว่ามัธยมศึกษาขึ้นไป

6. อาชีพหลัก

- นักเรียน/นักศึกษา
- รับจ้าง/กรรมกร
- เกษตรกรรม
- อื่นๆ.....

หมวดที่ 2 หมวดความรู้เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับ

1. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดจากเชื้ออะไร

- ก. เชื้อรา
- ข. เชื้อไวรัส
- ค. เชื้อพยาธิ
- ง. เชื้อแบคทีเรีย

2. อาหารที่รับประทานเข้าไปแล้วทำให้เกิดโรคพยาธิใบไม้ตับคืออะไร

- ก. ผักสด
- ข. เนื้อวัวดิบ หรือสุกๆดิบๆ
- ค. เนื้อหมูดิบ หรือสุกๆดิบๆ
- ง. ปลาน้ำจืดมีเกล็ดดิบ หรือสุกๆดิบๆ

3. ตัวแก่ของพยาธิใบไม้ตับอาศัยอยู่ในส่วนใดของร่างกายคน

- ก. กระเพาะอาหาร
- ข. ท่อน้ำดี
- ค. ปอด
- ง. ลำไส้เล็ก

4. เราจะตรวจพบไข้วพยาธิใบไม้ตับจากการตรวจอะไร
- อุจจาระ
  - เลือด
  - น้ำเหลือง
  - ปัสสาวะ
5. การป้องกันและควบคุมไม่ให้เชื้อพยาธิใบไม้ตับแพร่กระจายไปยังผู้อื่นคือ
- ถ่ายอุจจาระลงในส้วมซึมทุกครั้ง
  - ไม่บริจกเลือดให้ผู้อื่น
  - ไม่รับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น
  - ไม่ปัสสาวะเรี่ยราด
6. อาการของคนที่เป็น โรคพยาธิใบไม้ตับระยะเริ่มแรกคือ
- ไข้ ไอ มีเสมหะ
  - คันบริเวณทวารหนัก อุจจาระร่วง
  - ท้องอืด ท้องเฟ้อ เจ็บบริเวณใต้ชายโครงขวา
  - บวมตามข้อ ปวดกระดูก ปวดกล้ามเนื้อ
7. ผู้ป่วยเป็น โรคพยาธิใบไม้ตับที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการดังต่อไปนี้
- ไข้ ไอ เป็นเลือด หายใจหอบ
  - คิซ่าน ตับโต ผอมซีด เบื่ออาหาร
  - คันตามผิวหนัง เป็นแผลบริเวณมือและเท้า
  - ปวดศรีษะอย่างรุนแรง นอนไม่หลับ
8. เราสามารถทำลายเชื้อโรคพยาธิใบไม้ตับในปลาน้ำจืดที่มีเกล็ดได้โดย
- ลากลปลาให้ละเอียดแล้วคลุกกับพริกป่นหรือพริกชี้หนู
  - แช่ปลาในน้ำแข็งหรือดูเย็นเป็นเวลา 1 วัน
  - บีบน้ำมะนาวหรือน้ำมะขามลงบนตัวปลาให้เปียกชุ่ม
  - ปรุงให้สุกด้วยความร้อนเช่น ย่าง ต้ม นึ่ง เป็นต้น
9. เชื้อพยาธิใบไม้ตับจะสามารถมีชีวิตอยู่ในร่างกายคนได้นานเท่าใด
- 10 - 15 วัน
  - 15 - 30 วัน
  - 1 - 12 เดือน
  - 10 - 15 ปี

10. เราจะป้องกันไม่ให้เชื้อพยาธิใบไม้ตับเข้าสู่ร่างกายได้โดย
- ก. ฉีดวัคซีนป้องกันโรค
  - ข. ไม่รับประทานปลาน้ำจืดดิบ หรือสุกๆดิบๆ
  - ค. ไม่รับประทานผักสดดิบ
  - ง. ไม่รับประทานเนื้อหมู หรือเนื้อวัวดิบ หรือสุกๆดิบๆ
11. เราจะควบคุมพยาธิใบไม้ตับได้อย่างไร
- ก. ตรวจสอบหาไข่พยาธิเพียงครั้งเดียว และรับประทานยาเมื่อพบไข่พยาธิ
  - ข. ตรวจสอบหาไข่พยาธิปีละ 1 ครั้ง ติดต่อกัน 2 - 3 ปี และรับประทานยาเมื่อพบไข่พยาธิ
  - ค. ตรวจสอบอุจจาระหาไข่พยาธิเพียงครั้งเดียว และรับประทานยาเมื่อตรวจพบไข่พยาธิ
  - ง. ตรวจสอบอุจจาระหาไข่พยาธิปีละ 1 ครั้ง ติดต่อกัน 2 - 3 ปี และรับประทานยาเมื่อตรวจพบไข่พยาธิ

หมวดที่ 3 หมวดทัศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับ

ตัวแปร	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. ก้อยปลาดิบและลาบปลาดิบมีรสหวานและอร่อยกว่าก้อยปลาสุกและลาบปลาสุก			
2. ชายชาติจริงต้องกินลาบปลาดิบเท่านั้น			
3. ถ้ารับประทานปลาน้ำจืดดิบหรือสุกๆดิบๆแล้วดื่มเหล้าโรงตามไปด้วยจะสามารถฆ่าเชื้อพยาธิใบไม้ตับได้			
4. ลาบปลาหรือก้อยปลาดิบถ้าบีบน้ำมะนาวใส่จะสามารถฆ่าเชื้อพยาธิใบไม้ตับได้			
5. ปลาน้ำจืดที่ปรุงสุกๆแล้วผสมมดแดงลงไปสามารถฆ่าเชื้อพยาธิใบไม้ตับได้			
6. การรับประทานปลาที่หมักดองแล้วไม่จำเป็นต้องทำให้สุกก่อนรับประทาน			
7. การทำลาบปลาดิบเลี้ยงแขกที่มาเยี่ยมบ้านถือว่าเป็นการให้เกียรติอย่างสูง			
8. การปรุงอาหารจากปลาให้สุกเป็นเรื่องที่ยุ่งยากเสียเวลา			
9. เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับแล้วมีयरักษาให้หายได้จึงไม่จำเป็นต้องเลิกรับประทานปลาดิบ			
10. รับประทานปลาดิบมีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับมากกว่าทานปลาสุก			
11. ถึงจะมีร่างกายที่แข็งแรงแล้วถ้ารับประทานปลาน้ำจืดดิบหรือสุกๆดิบก็จะเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับได้			
12. คนที่ชอบรับประทานปลาดิบควรไปตรวจอุจจาระหาไข่พยาธิใบไม้ตับทุกคน			
13. ปลาน้ำจืดที่มีขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กก็เสี่ยงต่อการเป็นพยาธิใบไม้ตับเหมือนกัน			
14. โรคพยาธิใบไม้ตับเป็นโรคที่น่ากลัว			
15. การถ่ายอุจจาระในส้วมทุกครั้งทำให้เชื้อโรคพยาธิใบไม้ตับไม่แพร่กระจาย			
16. ถ้าท่านชอบรับประทานปลาดิบอาจมีผลเสียหลายอย่าง และมีอันตรายถึงแก่ชีวิตได้			
17. คนที่เป็นพยาธิใบไม้ตับมีโอกาสเป็นมะเร็งตับสูง			
18. คนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและได้รับการรักษาจนหายแล้วถ้ากลับมารับประทานปลาดิบอีกก็สามารถติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับได้อีก			

หมวดที่ 4 หมวดพฤติกรรมในการควบคุมและป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ

1. ท่านเคยรับประทานอาหารที่ทำจากปลาน้ำจืดชนิดมีเกล็ด เช่น ปลาแม่สะเดิง ปลาชิว ปลาสร้อย ปลาตะเพียน ซึ่งนำมาทำเป็นอาหารต่อไปนี้หรือไม่

ชนิดอาหาร	เคยรับประทาน	ไม่เคยรับประทาน
1.1 ลาบปลาดิบ		
1.2 ปลาร้าดิบ		
1.3 ก้อยปลาดิบ		
1.4 ย่างปลาสุกๆดิบๆ		
1.5 ปลาสัมดิบ		
1.6 ปลาจ่อมดิบ		

2. สรุปว่า เคยรับประทานปลาน้ำจืดดิบ หรือ สุกๆดิบๆ (รับประทานอย่างน้อย 1 รายการ)
 ไม่เคยรับประทานปลาน้ำจืดดิบ หรือ สุกๆดิบๆ (ข้ามไปตอบข้อ 5)

3. ความถี่ในการรับประทานปลาน้ำจืดที่ปรุงดิบ หรือสุกๆดิบๆ ของท่านคือ

- เดือนละ 4 ครั้ง หรือมากกว่า
 เดือนละ 2 - 3 ครั้ง
 เดือนละ 1 ครั้ง
 ปีละ ไม่เกิน 10 ครั้ง

4. ปลาที่ท่านรับประทานได้มาจากแหล่งใด

- ซื้อมาจากตลาดหรือมีแม่ค้านำมาจำหน่าย
 จากแหล่งน้ำใกล้บ้าน
 อื่นๆ

พฤติกรรมการค้นหาไข่พยาธิใบไม้ตับ

5. ท่านเคยตรวจอุจจาระหาเชื้อพยาธิใบไม้ตับหรือไม่

- เคยตรวจ
 ไม่เคยตรวจ

6. ท่านนำอุจจาระไปตรวจที่ใด

- อสม. เก็บไปตรวจ
 ไปตรวจเองที่สถานีนามัย
 ไปตรวจเองที่โรงพยาบาล

7. ผลการตรวจอุจจาระของท่านเคยพบไข่พยาธิใบไม้ตับหรือไม่

- พบไข่พยาธิใบไม้ตับ
 ไม่พบไข่พยาธิใบไม้ตับ

พฤติกรรมกรรมการควบคุมโรค

8. เมื่อตรวจพบไข่พยาธิใบไม้ตับแล้วท่านได้รับการรักษาหรือไม่

- ได้รับการรักษา
 ไม่ได้รับการรักษา

9. หลังจากได้รับการรักษาแล้วท่านนำอุจจาระไปตรวจหาไข่พยาธิใบไม้ตับอีกหรือไม่

- ได้ตรวจซ้ำ
 ไม่ได้ตรวจซ้ำ (ข้ามไปตอบข้อ 11)

10. ผลการตรวจซ้ำ

- พบไข่พยาธิใบไม้
 ไม่พบไข่พยาธิใบไม้ตับ

12. หลังจากได้รับการรักษาเชื้อพยาธิใบไม้ตับแล้วท่านยังกลับไปรับประทานอาหารที่ปรุงจากปลาน้ำจืดดิบ หรือสุกๆดิบๆ อีกหรือไม่

- กลับไปรับประทานอาหารเหมือนเดิม
 ไม่กลับไปรับประทานอาหารอีกเลย

พฤติกรรมการใช้ส้วมซึม

12. บ้านของท่านมีส้วมซึมใช้หรือไม่

- มี (สัมภาษณ์ต่อข้อ 13)
 ไม่มี (ข้ามไปสัมภาษณ์ข้อ 14)

13. ความถี่ในการใช้ส้วมซึม

- ใช้ทุกครั้งที่อุจจาระ
 ใช้เป็นบางครั้ง นอกนั้นท่านถ่ายอุจจาระที่ใด
 ถ่ายในป่า ในสวน พุ่มไม้
 ถ่ายใกล้กับแหล่งน้ำ ลำคลอง ห้วย ใกล้บ้าน
 ไม่ใช่ เพราะ.....

14. ถ้าท่านไม่มีส่วนซึมท่านถ่ายอุจจาระที่ใด

- ส้วมหลุม
 ถ่ายในป่า ในสวน พุ่มไม้
 ถ่ายใกล้แหล่งน้ำ ลำคลอง ห้วย ใกล้บ้าน

การได้รับความรู้เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับจากสื่อต่างๆ

15. ท่านเคยได้รับรู้หรือคำแนะนำเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับจากสื่อต่างๆเหล่านี้หรือไม่

ชนิดของสื่อ	เคย	ไม่เคย
15.1 จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข		
15.2 จากโปสเตอร์ต่างๆ		
15.3 จากวิทยุหรือโทรทัศน์		
15.4 อาสาสมัครสาธารณสุข		
15.5 จากหอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้าน		
15.6 อื่นๆ.....(ระบุ)		

16. สรุปว่า เคยได้รับความรู้เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับ (ได้จากสื่ออย่างน้อย 1 ชนิด)
 ไม่เคยได้รับความรู้เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับ

CURRICULUM VITAE

Researcher : Taweesak Faichid

Date of Birth : May 21, 1961

Education Background

- 1989 Bachelor of Public Health, Sukhothithammathirat University
- 1981 Certificate of Health officer (public Health Officer), Sirindhorn Public Health College, Pitsanulok province
- 1979 Secondary education in phayao Pittayakom School, Phayao Province

Service Background

- 1980 Sanitarian in a health center in Chiangkham district, Phayao Province
- 1990 Public Health Technical Officer, Chiangkham District Health Office, Phayao province
- 2001 Chief of District Health Office, Pong district, Phayao province

